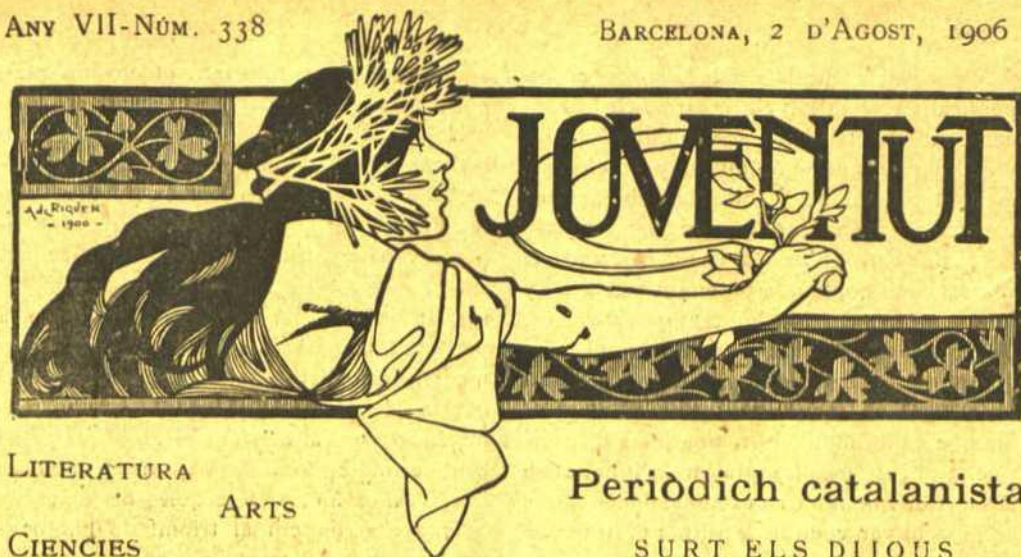

LITERATURA

ARTS

CIENCIES

Periòdich catalanista

SURT ELS DIJOUS

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Plaça del Teatre, 6, entresol.

NÚMERO CORRENT 10 CÈNTIMS

» ATRASSAT 20 »

SUMARI:

D'aquí y d'allà, per Lluís Via. — Baboses, per L. Escar-dot. — Susagna en el bany, per I. Soler y Escofet. — Crepuscolo; Il canto del guerrieri; A Genova la forte, per Giuseppe Parodi. — Crònica d'estiu, per J. Pujol y Brull. — Notes bibliogràfiques, per R. Miquel y Planas. — Noves.

D'ACÍ Y D'ALLÀ

El general Trepoff, el famós rigorista rus, pronuncià'l 24 del mes passat un discurs atribuhint l'actual revolució de l'imperi moscovita a influències de la xerrameca política qui regna en tot l'occident d'Europa.

Quina sort pera en Trepoff, quina sort pera'l tsar y pera tots els oligarques de l'imperi, si els revolucionaris d'allà fossin no més uns xerrayres com tants lerrouxistes d'aquí, *verbi gratia!* Podrien els alts poders jeure ben tranquils y abstinèndes de donar cops d'Estat com el de la dissolució de la Duma: perquè tractantse d'una revolució pacífica, de les que's fan ab temps y seny, res haurien de témer de gent mancada de criteri y d'orientació; y tractantse d'una revolució armada, bé les podrien esperar asseguts unes turbes sense pit per afrontar perills y sense braços pera brandar les armes. En Trepoff tancaria, ab la mateixa facilitat que ho diu,

els revolucionaris en un manicomi, y tot quedaria llest.

Però ja li diràn de misses a n'en Trepoff! L'imperi rus està avuy sobre un volcà, y encara que de lo sublim a lo ridícul no hi hagi més que un pas, y a voltes sublimitats y ridiculeses se toquin y's confonguin, ens sembla qu'en Trepoff ne fa un xich massa quan confón allò ab això, fent frases allà ab la mateixa tranquil·litat que les farien aquí un Moret o un Maura.

O un... Pinilla, si a mà ve.

Parlemne dels demòcrates (?) revolucionaris (1) d'aquí. Parlemne d'aqueix Pinilla que'ns feu un discurs el dia 25, com en Trepoff l'havia fet el 24.

El discurs fou pronunciat, entre altres, en un *meeting antisolidari*; y heusaquí lo que vingué a dirnos el regidor lerrouxista:

«La Solidaritat es un absurd, com es un absurd sumar elements heterogenis. 15 bous y 25 cavalls no poden donar lloch a cap suma; 15 monàrquichs y 25 republicans, tampoch; 15 ateus y 25 creyents, molt menys.»

Però, com deya *La Veu*, tenim refutada en la consciència popular l'afirmació d'en Pinilla. Segons aquest, no poden sumarse 15 monàrquichs ab 25 republicans. Segons el poble, 15 catalans ab 25 catalans se sumen perfectament.

A pesar dels Pinilla y dels Lerroux, els republicans veritables, els nostres, els qui tenen concepte clar de lo que són democracies y de lo que són repúbliques, y volen realment el govern del poble pel poble, y tant més fermes tenen llurs conviccions com major es llur consideració a les d'altri, aquests veuràn en el poble una base tant més gran y forta pera una república, quant més diversos, quant més *individuals* y lliures sien els modes de pensar dels estaments dintre del gran tot harmònic. Car no hi ha millor harmonia que la produïda per una justa diferenciació; ni cosa més funesta que la igualtat de la mort de que tan trist exemple donen altres pobles qui van camí de la ruïna; ni hi ha per què recordar, de tan sabut, qu'entre sers d'una mateixa especie no poden, sense les desigualtats del sexe, produir-se unions fecundes.

Per això apelen al sofisma y a tantes males arts com poden els xerrayres de la política, bandejats com se veuen per la Solidaritat Catalana. Quan altra cosa no poden fer per'agrarar a n'aquesta terra; quan desde'l poder no tenen ocasió de fulminar lleys d'excepció, ni d'instalar presidis, apelen a argucies irritants. El pitjor dels poders es el de la impotència; d'ell no n'usen ab franquesa, sinó hipòcritament, tergiversant els fets, fent suposances malèvols o propalant calumnies.

Heusaquí el procediment dels tals lliberals, qui quan els hi convé's diuen descentralisadors com en Moret, pera desmentir-se seguidament dictant la llei de jurisdiccions. Es el procediment d'en Lerroux, qui s'ha dit també cent voltes autonomista y qui, al veure a tot el poble unir-se per l'autonomia, torna a arraparse ab ungles y dents a la política de partit mercès a la qual pogué enlayrarse fent el caldo gras a les institucions, guardant les espatlles als governs dinàstics y contribuint al major embrutiment del país.

Ara'l fals demòcrata, no sentint-se amo indiscutible del poble, les emprèn contra'ls qui no's deixen manar. L'autonomista d'ocasió, veyent-se acorralat, apela novament al gastat sistema de tirar en cara dels autonomistes lleals, com a dictats insultants, els de *clericals* y *iesuites*. Es el procediment de les

ànimes petites; es tota la... *autonomia* que's pot esperar de semblants liberals.

Ha arribat l'hora de que'l poble català no faci cas dels Lerroux; y comença, efectivament, a no ferne. Ab serenitat va fent son fet, desentenent-se de vells esperits de banderia, capacitant-se pera la vera política, basant aquesta en son modo d'ésser ètnich y social: de lo qual ha de resultar-ne una perfecta afirmació dels drets de tots els estaments, una cabal rehabilitació dels humils devant dels poderosos, y una hermosa compenetració moral dels uns ab els altres pera'l conqueriment de l'ideal comú. Y així es com s'acabaràn les oligarquies de dalt y de baix, així arribarèm al triomf de l'autonomia y la república, y, perfeccionant conscientment nostra obra per lenta y constant evolució, posarèm en evidència als revolucionaris y redemptors de per riure qui may, al voler redimir-nos, han fet altra cosa qu'enfonsar-nos.

Dintre de Catalunya, dintre d'Espanya, el Catalanisme ha sigut l'únic moviment revolucionari que may s'ha observat, puig prescindint dels triomfs circumstancials de petits ideals polítics, ha vingut a promoure una fonda revolució de les consciencies pera realisar, de conformetat ab la naturalesa de cada poble, una completa renovació social.

Y cada dia som més els catalanistes, y cada dia es més compresa nostra causa, y més temuda pels professionals de la política, els petits oligarques y els petits tirans que patim. Certament els dèspotes brutals de l'imperi rus poden riures millor d'un poble d'esclaus que d'un poble intel·lectual. Quan el poble rus ho sia, no'l tancarà tan fàcilment en Trepoff dins d'un manicomi. Mes si tant s'empenya en tractarlo de boig, potser si que'ls revolucionaris d'allí, que no són pas com els actuals revolucionaris d'occident, embogiran de indignació y venjaràn les horribles matances de jueus, oprobri dels temps moderns.

En quant als petits tirans y als petits revolucionaris d'aquí, tornem a dirho: totes les injusticies y vexacions de que a nosaltres ens volen fer víctimes, altra cosa no revelen que llur por a la nostra obra.

Ella es en efecte lenta, però segura.

LLUÍS VÍA

BABOSES

A ma benvolguda amiga Adriana Hernández.

Al jardí de casa hi ha plantat, anys ha, un bell roser qui treu ufanors y florides majestuosos. Es un roser de tot l'any, gayrebé tan alt com jo.

A l'hivern son fullatge s'aprima, esdevé més migrat, més fi, ab contorns delicats, aristocràtics. Més lleuger, se balanceja ab petites bruhissors, suaument lligat als tronchs espinosos color de grenat. Les fulles se tornen transparents, ab tons de bronzes y sagnosos reflexes de rubins en els brots, ahont somriuen ab llurs llabis de carmi les fredoliques poncelletes qui fan olor de thè y de randes velles tancades en antigues calaixeres de cedre.

De l'un cap de l'any a l'altre dona roses, el meu roser.

Per l'abril y el maig ¿ne voléu de papeillons, de burinots, d'abelles, de mosquetes y d'insectes de tota mena qui li fan la cort? Aleshores el vell roser retroba sa juvenesa; s'estufa, s'estufa aixamplant ses faldilles retallades, hont campegen totes les games dels verts. Esclata cada dia en florides noves. Els petits capolls apar que vessin una alegra sava; baden llurs llabis de carmi y sembla que's fecondin sota les besades dels alats cortisans. Després van descargolant llurs pètals, y, esdevinguts roses, se despleguen, s'estenen al sol, mostrant ingenuament els càlzers plens de polen hont tremolen petits grans d'or. Les flors, aleshores, semblen ubriagues. Una suau olor d'aubercocs y de fustes oloroses sadolla l'ambient a l'entorn del meu roser; y a terra'ls pètals cayguts li fan una catifa de flayrosos parraquets de sati color d'aurora, per la que's revolquen voluptuosament [les orugues y les formigues.

Jo hi passo forces estones en contemplació devant del meu roser de tot l'any, que de dia en dia trobo més bell, més fecond y més amable. Me parla tan eloqüentment dels misteris de la Creació, de la grandesa, de la bondat, de la generositat d'aquell diví benefactor de l'Univers! Devant d'ell me sento presa d'un fervent panteisme, y'm venen ganes de resar, remerciant a n'aquell qui, sota'l cel blau, ha posat la bruna terra que'l

sol feconda, pera donar a nostres ulls variades y eternes festes.

Avuy, sota una gran ombrel·la, he anat a fer visita al meu roser. De la glorieta vorera n'he tret un *pliant*, y, ab el mentó al palmell de la mà, m'he submergit en la contemplació de les bel·leses y dels misteris d'aquell petit món gràcil y delicat.

Oh! mes poncelletes d'ahir, de roges fulles en atapahides paperines! Avuy les trobo mitj badades. Entre pétal y pétal la llum s'enfosqueix dolçament en tebies tonalitats carneses. Oh, les belles roses! les belles roses! Quina puresa, quin encis tenen llurs vestidures de sati color d'aurora! Una d'elles, de dibuix impecable, més enlayrada, s'alça ab un posat de regina. A son voltant té un seguici de gayes poncelletes ertes qui se la miren com patges extasiats; y, no gayre allunyades, dues grans flors d'ahir, de fulles laces y caygudes, avuy semblen encara somrihentes.

Mes... ¿quina taca bruna s'enfila bravesques amunt vers el pomell de belles roses?... Un llimach... una babosa... Quin fàstich! Puja, puja arrocegantse, encongintse y estirantse en lentes sotragades pel tronch color de grenat, y deixa derrera seu un rastre salivós, la fastigosa bestiola.

Una veu m'ha cridat de casa estant. Malhaja la visita tan matinera! Y veig, pel caminal de boixos, avençar una coneguda figureta de dòna.

La Elvira es petita; son cos migrat no té cap encis ni cap contorn hont s'hi reposi agradosament la vista. De pit pla, ensorrat, y cintura prima, sos moviments acusen vulgaritat, dintre unes robes fosques clapades de coloraynes de mal gust.

En el rostre marcit els llabis hi apareixen eternament contrets com baix una penosa impressió d'enveja. Els ulls foscos tantost brillen com atiat per curiositats malignes, tantost semblen enterbolits per misterioses laceracions internes. Ses galtes, en altre temps fresques y rodones, són avuy resseques, durament enclotades sota'ls pòmuls estriats de vermellors malsanes, y's pleguen en arruguetes xiques entorn d'una boca que obre al·gün cop un equivoch somriure.

Els cabells incoloros, pobres, són coberts d'un vel de blondes, y, ab el feix de llibres

piadosos de que va carregada, té tot l'aspecte d'una *solterona* beata, y lluhèn en ses orelles llargues y valioses arracades de brillants, y pengen de son coll encreuaments de cadenes d'or hont dringuen medallons ab retrats y memories santes. Arreplega'ls caps de la mantellina una grossa papellona d'or, de diamants, rubins y esmeragdes, feixuch joyell de l'antigor.

Alça sovint enlayre'ls braços, y acciona molt ab les curtes y rústegues mans vermelloses, pera fer brillar els nombrosos anells de pedreria qui ornèn sos dits d'ungles xates, dures y carrades, cargolades cap enfora.

Bé'n fa de temps que les hi veig dur totes aquelles joyes! Or y pedres prou són bons, però no sé qu'els passa que, demunt de la vulgaríssima persona, tenen tot l'aspecte de joyes falses!

Se m'acosta oficiosament mentres son esguart fiscalisa entorn meu, volta per enllà dels caminals del jardí com cercanhi una presa... quelcòm en que clavarhi urpa o dent... Oh! que'n fa de temps que les coneix ses curiositats, ses petites enveges, ses fiblades!

Ab un somriure fals me dona dos o tres colpets a la espatlla.

—¿Que tal? ¿Ja estàs ab les teves flors?... ¿Jo? Com sempre: ja vinch de missa... Ay, filla! no sé com t'hi pots estar tantes estones en aquest jardí sense aburrite... Acabo de veure la teva quitxalla: són una monada, tan carinyosos, tan ben educats... Jo sempre ho dich: «Quin model de mares es la Maria! No n'hi ha una altra!...» Y ¿què tal, el teu home? ¿Tens noves? ¿Tornarà aviat de viatge?... —

Prou la sento sa xerrameca habitual, mes apenes si me la escolto. Me preocupen més les giravoltes que demunt de les roses dona bronzint un gros burinot negre... Talment sembla que facin *duo* ell y la tafanera fadrina... El llimach va seguint la seva ascensió, de branca en branca, y son rastre babós comença a cristallisar-se al sol.

—May diries qui m'he trobat per aquests barris, a dos quarts de vuyt, aquest mati, quan jo entrava a la iglesia? La Magdalena. Vès! m'ha cridat força l'atenció. Ja l'he vista rodar altres dies, per aci dalt...

—¿Que no ho sabs — responch — que la xicota té dues lliçons per aquest vehinat?

—¿Dues lliçons?—fa la Elvira alçant els ulls y arrufant els llabris...—No ho sabia...—

Se treu de la buixaca un mocador brodat, qui fa una marejadora olor de patxuli, espolça un dels banchs de la glorieta—es tan neta en tot la Elviral—y s'assenta, com prenent plaça pera temps.

Persegueix la idea.

—¿Dues lliçons? ¿Vols dir?... ¿Escolta: ¿no viu pas per aquí en Bruguera?

—¿Quin Bruguera?

—Dóna, aquell amich de la Magdalena, ¿sabs? Aquell senyor separat de la dona, que estich qu'era company d'en Xavier y que, quan aquest morí, arreglà totes les coses de la viuda. ¿No te'n recordes? Si fins crech... ey! jo no ho sé, però'm sembla que la gent enrahonava un xich...

—No ho sé. Ademés, ¿què n'haig de fer jo d'aquestes coses? Guayta aquestes bestioles. —

El burinot ha estat a punt de penetrar la rosa ab son agulló... y, entre tant, va aventant camí la lletja babosa...

Abla ombrel·la esquivo'l burinot, qui alça'l vol. El llimach me fa massa fàstich, no vull tocarlo encara; l'observo curiosament.

—Vès! Dues lliçons més! No'n sabia res. Com que tot ho porta tan callat aqueixa Magdalena! En ma vida he vist dona més orgullosa ni de més poques paraules. Ja deu estar contenta, ¿oy? Dues lliçons més!... ¿Y quant n'hi donen?—

No estich pas pera respondre a ses tafaneries. M'interessen pla més les maniobres de les bestioles entorn del meu roser.

El burinot s'ha allunyat un poch. Ara bronz per entre les campanules blaves del cim de la glorieta.

La Elvira ha callat una estoneta.

—¿No vas sortir shir de casa, tu?

—No—responch seguint el vol de l'insecte enfadós.

—Devies tenir visites, ¿oy?

—Sí, com sempre, a les tardes.

—Es clar! al menys te distreus així, dona! Y que's veu que t'estimen molt, parents y amichs. Sempre't veig voltada de gent! Com qu'ets tan amable! No'n tindries poch de

partits, si fossis viuda o soltera com jo... Mira: jo, abir, vaig anar a veure l'Antonietta. Ay, filla! A casa de ma germana es un escàndol. Acabaré per no poderhi anar, perquè un hom se compromet, què't penses! Altre cop el meu nebot mitjà, ab la cambra... què sé jo! Després el meu cunyat... No sé què hi ha hagut al despatx... Qüestió de quartos, ¿sabs?... Quelcòm de no gayre nèt... Hi havia unes rahons!...—

L'arena del caminal cruix sota uns passos tranquils.

—Té! Quina casualitat! La Magdalena... Quin barret més tronat que me'n traginal. Sembla una coca! Per res del món me'l posaria al cap...—Y afegeix més baix, encara:— Escolta, m'han dit que ara s'hi vol ficar la dona d'en Bruguera. —

Faig un gran esforç pera dominar en mi unes ganes folles de pegarli, car s'acosta vers la glorieta una dama endolada de distingit posat. Es alta, pàlida y hermosa. Una expressió enèrgica y bondadosa alhora's reflecta en son rostre, al que fan un escayent march els bandós decabells negres, flonjos, onejants. De les belles y harmonioses curves de son cos, de son caminar reposat y senyorivol, de ses robes més que modestes, se'n desprèn quelcòm de trist y sanitós alhora, quelcòm de molt pur y respectable. La valenta viuda du a les mans blanques, verges d'anells, un rotlo de papers de solfa, y corona son front serè'l barret atronat qui sembla una coca, y no l'arriba a enlletgir. Per sos grans ulls lluminosos ha passat una expressió de contrarietat y de protesta, al veure prop meu la personeta migrada de la Elvira.

Cambièm algunes paraules afectuoses. Sovint, al passar devant de la meua porta, de bon mati, ha entrat a veurem, y jo li agraheixo sempre ses visites.

—¿Còm anèm?—fa bellugantse la Elvira, ab oficiositat, resseguint a la novament arribada de cap a peus.—Bé, ¿oy? Si qu'es matinera, vostè!... Ja se sab! sempre tan trevalladora! Que'n té de mèrit, vostè! Si jo ho dich sempre a tothòm: no hi ha una altra Magdalena, tan bona, tan virtuosa, tan traçuda!... Quin sombrero més mono que porta! Senzill y bonich. De segur que se'l deu haver fet vostè, ¿no?—

La Magdalena respòn per monosilabs, sense que ni per un instant sa mirada reposi demunt de la manífacera.

Parlèm de coses indiferents... La Elvira, amatent, no pert un mot de la conversa, com cercant en ella sota-entesos y misterioses avinences.

—Me'n vaig—diu, en fi, la Magdalena.

—¿Ab aquesta calor? Reposa una estona més...

—Ca, impossible. Encara tinch dues lliçons més per aquí dalt... ¿Veus que ara tothòm se'n ve cap a les torres?

—¿Y no't pugen les mesades, tan sols pels tramvies?

—Cal! Encara bon goig que segueixin les classes a l'estiu.

—Quina existencia més pesada!—sospira la Elvira, alçant els ulls.

—¿Què vol ferhi? Per la vida's pert la vida, y jo no puch viure sense trevallar.

—Ay tonta, més que tonta! Perque vol! Podria estar divinament si m'hagués cregut a mi. No sé per què no l'ha de voler pendre a dispesa aquell senyor americà que jo li proposava, tan amich d'en Pere, el meu cosí. Una persona tan *comme il faut*; tan fi, tan amable, solter, sense familia... L'altre dia encara me'n parlava de vostè, y'm deya que li havia sigut tan simpàtica, y que si vostè's volgués decidir, lo meteix li eren cinquanta que seixanta, que no més ha de fer que dirmho. Jo estigués al *puesto* de vostè, no m'hi pensaria gens. ¿Veu? Diferent una soltera com jo. Es molt més delicat. Bé van porfiar perque jo'm posés a casa al meu cosí Pere y ses filles, quan volien venirsen a viure aquí desde Terrassa. Deu me'n guart. Y tan delicat qu'es en coses d'aquestes, el meu cosí... La gent desseguida posa tant de mall... Però, a vostè, ¿qui la priva?... ¿Vol que?... —

Les galtes de la viuda s'han enrogit lleument.

—No,—respòndecament.—Ja vaig dirli que preferia viure com visch, rellogada en mon tranquil convent; estich més lliure, d'aquesta manera.—

En la glorieta ha restat la Elvira, y jo acompanyo a la Magdalena fins al peu de la escala. Arribades allí, s'atura, y resoltament me diu:

—Escolta, Maria. ¿Què hi ve a fer aquí, tan sovint, aquesta desgraciada? Mira: tu ja ho sabs que no malparlo may de ningú, però la Elvira es dolenta. Ahir per etzar vaig trobar-me ab ella en una casa per mi gayrebé desconeguda, y la senti parlar de tu d'una manera indigna; de lo mal criats que tens els fills, de que ni te'n ocupes, del teu marit, de la teva vida retreta... Abreticencies, abmitges confidencies, deixava entendre, jo ho he sentit, que no ets pas lò que sembles. Y afegia que «eren altres persones que li havien dit a n'ella, qu'ella sols repetia lo que tot-hòm sabia». Jo prou vaig indignarme y protestar, y ara, compta l'esforç qu'he tingut de fer pera dominarme... pera no llençarli a la cara l'amargor que'm donaven les seves hipòcrites manifestacions d'amistat. Oh! lo que vaig sentir ahir de tu, de nostres amigues, les millors, les més impecables! ... Creume, creume, Maria, trèutela per un may més del devant.—

La Magdalena ha marxat, deixant-me al cor una greu impressió de tristesa.

Retrobo la Elvira entre'ls rosers, dreta, accionant níviosament ab sa grapa de dits groixuts, curts, arquejats, coberts de pederia.

—¿Què't sembla, eh? ¿L'has sentida? Vol viure sola. Vès a mi què m'explicarà! Així té més llibertat.. Déu ésser per veures ab en Bruguera... Ay filla, filla, quin món! *Caramba!* dos quarts de déu! Me'n vaig corrent cap a Sant Joseph, que avuy hi ha una funció de primera: predica'l *Padre Ruiz*. Quin home! Còm parla! Me té encisada... ¿Veus? Jo les hi tinch totes les alegries en la casa del Senyor, y cada dia estich més contenta de no haver-me casat... Uff! quin fàstich que'm fan els homes!—

Remenant sa cintura prima ab moviments de serp qui s'arrocega, la virtuosa y malèfica verge se'n ha entornat pel caminal de boixos, y jo he restat sola al banch, sota la glorieta florida de campànules de safir, ab el cor estret, els llabis amarchs y sentint als polsos fortes batzegades.

Ja la coneixia de temps la llengua envernada de l'amiga de ma juvenesa, mes, bo y recordant antigues penes que'l temps havia fet lleugeres, me senti sempre presa d'una gran pietat per sa vida infeconda, sens amors,

sense caricies, al costat d'uns pares severs, puritans, d'uns germans de moral estreta y de vida excessivament pura... De jove-neta havia sigut sempre romàntica, de temperament exaltat, de passions vehements, y jo'm deya sovint pensant en ella:

—Pobra Elvira, de poètic nom y de tan prosaica existencia! Si ella hagués conegut l'amor, les dolçors y tendreses d'una plena correspondencia, les joyes de la maternitat... ¿ho fóra així com es ara? No: s'haguera entendrit son cor, y no tindria aquest veri per tot lo que no du la seva existencia infeconda!... —

Oh! aquestes pobres fadrines xorques... Quina llàstima m'inspiren sempre! Còm me sento benèvola per llurs febleses y defectes!

Demunt de la sorra, mitj amagat sota'l banch, m'adono d'un llibre caygut. El recullo. Es la *Imitació de Crist*, la millor font de consols pera les ànimes cristianes. Quants cops hi he trobat resignació, filosofia y pau en ses fulles!

¿De qui déu ésser aquest llibre? Ah! Recordo que la Elvira'n duya tres o quatre als dits—com sempre,—de llibres de pietat. Li déu haver caygut quan ha deixat els altres demunt del banch.

Deu me l'envia aquest llibre sant. Ell me treurà la llevor de rencúnia qui, malgrat tot, grifola en mi envers la falsa amiga; ell tornarà a mon cor la caritat y el perdó de les injurries... Ja'l coneix el camí del capítol aqueix. L'he tingut de fer tantes vegades! Aviat el trobaré.

Trech la goma que'l cercla, closa per una grossa medalla de plata, y, al obrir el llibre sant, en ma falda hi cauen uns papers...

Una carta de lletra groixuda; uns papers plegats... ¿qu'es això?...

Oh! la dòna!... Eva eterna, vençuda per la primera feblesa, fins les que'ns creyem valentes y fortes!...

La tentació es irresistible: uns mots estranys, una firma coneguda, m'han fet pujar al front una onada xardorosa. Avant.

En la lletra hi ha data del dia avans, de Terrassa. Es una lletra com may els meus ulls cap n'han llegida.

¿Es possible? Aquestes... coses ¿hi ha qui gosa escriureles? ¿Hi ha mà que pugui traçarlos aqueixos mots obscens, traduhint les

més baixes passions, les miseries carnals més asqueroses? Oh!... Y jo que sentia pietat! pietats de dona y de mare per la *verge infecondal*! Hal hal ha! Verge, la Elviral... Infecondal... Desconeixedora de caricies y d'amors!... Quin escarnil Y m'havia dit que se'n anava a Sant Joseph, (pobre *Padre Ruiz!*...) mentres caminava la hipòcrita vers el cau hont l'esperava'l cosí Pere, el tenebrós cau d'ayre enrarit, hont un llit prostituhit rebria llurs cossos viciosos, marcits, voluntariament infeconds... Era ben marcadal l'hora de... l'ofici en la lletra del... parent, y ben descrit el llit, y ben assaborides les caricies, y's veyia que datava d'anys allò, y per les groixudes bromes y comparances qu'ell feya a sa bagassa, prou s'endevinaven les vegades que n'havia gosat d'aquell cosset de viciosa marcit pels espasmes de l'histerisme més brutal; y ab els retrèts d'una gelosia grollera, ben clar parlava d'altres... d'altres qui, un jorn, fruhiren de lo que ara'n feya ell ses *delicies*.

Quin *fàstich* que li feyen els homes a la virtuosa Elviral!

L'altre paperet era... una recepta.

Quina recepta! L'especialista qui la firmava tenia son nom escrit per totes les cantonades, per tots els murs de la vila infectada, en grosses lletres negres sobre fons groch.

A l'extrèm del jardí de casa hi ha un pou qui no serveix anys ha. Vers ell m'avanço, ben resolta. Esbocino la lletra que'm crema els dits, y cauen les malèfiques papellones blanques en el llot del fons.

¿El llibre, el sant llibre?... També, també! Desapareixen en les tenebres del pou les màximes divines d'amor y caritat, prostituhides, tacades per la devota *verge*. No, no vull que hi torni el llibre de purs consols a arrocegar-se sens dubte per la cambra de la casa del vici. Val més que jegui destruït, oblidat per sempre entre'l pur llot del pou vell. Aquest llot, al menys, no's mostra ab aparences d'aygua clara y serena...

Oh! Deixeume esborrar de mon pensament el rastre d'aquesta Germinia Lacerteux sense bondat instintiva! Deixeume tornar a la contemplació serena del meu roser de tot l'any, festejat de papellones y abelles!

Ell m'aconhortarà. Jo refrescaré mon front ardent, rabejant mon rostre en les roses color d'aurora, ab suaus aromes de fruyta madura y de randes perfumades... Elles, les dolces flors, me faràn oblidar...

¿Ahont es la bella rosa mitj badada, de pètals carnosos?... Ara m'apareix tota bruta, esmicolades ses fulles...

Oh! Es'el llimach, el llimach!... La babosa malehida!... Que n'ha fetes de destroces en un moment, la mala bestial!... La oviro ajeguda en la corola; s'hi revolca luxuriosament, fent son malèfich trevall de destrucció, destilant babes verdoses...

Vibren els meus nirvis, ja en forta tensió, y, vencent el fàstich primitiu que m'inspirava, arrenco l'asquerosa bestiola arrapada al puríssim si de la flor.

Me fa estremir aquell contacte viscós... Oh! com me recorda la darrera encaixada qu'he rebut avuy... Saccejo'ls dits depressa, violentment, y un petit cop mate ressona en l'arena. Posantli el peu a sobre ab força, provo d'esclafar aquell petit cos bru, elàstich, qui rellesca com si'm volgués fugir. Un darrer esforç!... Quelcòm d'odi, de rabia, com un afany de destrucció sembla possehir-me, y a la fi, sobre l'arena daurada pel sol, resta una asquerosa taca en mitj de la qual espeterneja encara, dintre sa verinosa baba, el llimach destruït, aixafat.

Mes que dolorosa apar la pobra rosa tacada!... Fins el meu hermós roser de tot l'any sembla acongoixat, esblaymat per la tristesa...

¿Es que ho sent també, el bell roser de flors color d'aurora, que mentres al món hi hagi roses no hi poden mancar les baboses a llur entorn?

L. ESCARDOT

SUSAGNA EN EL BANY

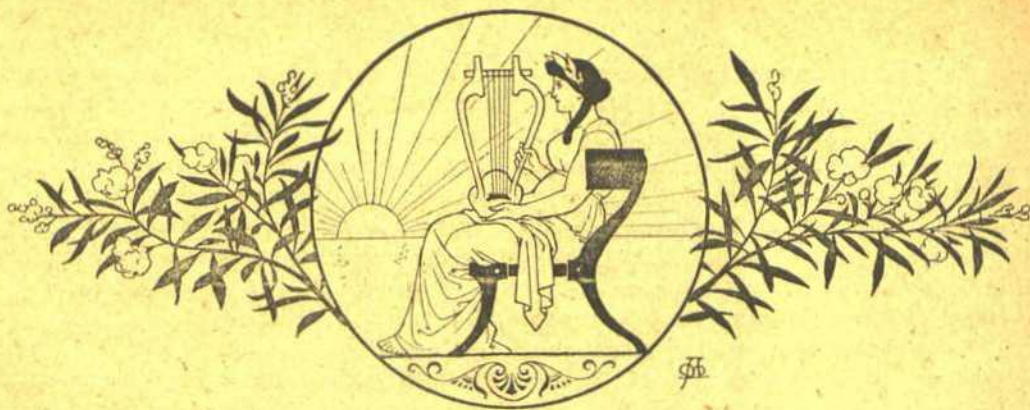
La piscina llueix, quieta, irisada pels raigs morents de l'hora ponentina. Un silenci suau tot ho domina, y arriba dels jardins forta halenada. Susagna, nua, vora la piscina, creyentse sola, resta confiada,

y, com en clar espill qui la fascina, hi esguarda sa figura performeda

En tant un vell, de dalt d'una terrassa, posant de boch lasciú roja caraça, estona ha que la guayta ab fruhició...

fins que Susagna, per l'espill atreta, s'hi llença folla, com rabent sageta, evadint la senil indiscreció.

I. SOLER Y ESCOFET

CREPUSCOLO

A Mlle. M. Verneau

Lenta la squilla s'ode da lontano,
qual voce di morente
che s'inalzi gemente,
pietà implorando pel dolore umano.

Un alito di pace ovunque spira
che l'anima rasserena
e, sua crudel catena,
s'accorda il figlio dell'uomo e'n alto mira.

E l'ora mesta che concilia il core,
di quei che più non crede,
colla pristina fede
e'l fa sognare in meno tristi aurore.

E l'ora di rinuncia in che il pensiero
più non armeggia e tace
e, l'anima soggiace
vinta dal pondo dell'uman mistero!

Paris, Maggio 906.

A GENOVA LA FORTE

IERI

Te predilesse il fato, alma regina,
Sul mar che narra le più antiche gesta,
Quasi il fuoco, a tener, sacro di vesta,
Costante acceso in sen della marina.

Nè, mai lasciasti, pur nell'ora mesta,
— Allorquando cadea tutto a rovina —
Spegner la fiamma che brillò divina,
Nell'atro buio della ria tempesta.

E, allor che, la zagaglia saracena
Mieteva le me vittime, feroce,
Tu la forzavi a ignobile catena.

E, San Giorgio spaziava il vincitore
Vessil temuto e, la sanguigna croce,
Terròr, dovunque, al barbaro invasore.

OGGI

IL CANTO DEI GUERRIERI

Ma noi non la vogliam la pace fiacca
Ch'enerva il corpo e l'anima abbrutisce;
La pace che c'ingrassa e che ci stracca
Ed ogni fiero senso ne attutisce.

Vogliam la guerra di perigli pregna,
Che temprà l'anima a la virtù del forte;
Che, la fama abbellisce e la fa degna
Di vivere ancor più dopo la morte;

Vogliam sentire, nel fragor dell'armi,
— Tra i canti di vittoria e i lai morenti —
Tonante l'eco degli eroici carmi.

Vogliam chè, il verde lauro dé valenti,
Ne cinga il fronte allor che spoglie l'armi
Stringiamo al sen le virgini frementil

Or più non tornan le galee vittrici,
Carche di preda a la materna riva;
Nè, s'odon più, tra i fragorosi evvival
Le strofi di vittoria sultatrici.

Nè il lamento che, al ciel, cupo saliva,
— In spire di dolor dilaniatrici, —
De forzati a vogar vinti nemici
Grevi di ferri, nella buia stiva.

Ma, vèr lontane e non più ignote sponde,
— Di frutti opimi e di civismo gravi,
Tue prorre industri solcano sull'onde.

E, da tue spiagge un ritmo forte e bello
Si eleva al ciel e surgon mille navi
Che cantan le vittorie del martello!

GIUSEPPE PARODI

CRÓNICA D'ESTIU

Passat ja'l derrer 25 del calendari, diada de Sant Jaume (que segons diuen es el mes calorós de l'any), ara l'argent viu fa de les seves, enlayrantse pel canó de vidre del termòmetre. La gent qui pot s'escampa per costes y montanyes, cercant ombra y descans; y a Barcelona, els qui hi resten, aprofiten les hores de vaga pera omplenar banyes y passeigs y els vols de la ciutat els diumenges y altres festes.

Ara, ab l'ausencia d'amichs y coneguts, ens adonem força dels nombrosissims forasters que hi ha a Barcelona; y per carrers, teatres y tramvies, pels cafès y altres llocs d'esbarjo, veyem que al menys un cinquanta per cent de persones parlen l'autèntica y harmoniosa llengua de Cervantes. No es, donchs, gens estrany que certs diaris madrilenys que aquí's publiquen, se creguin ara més que may els amos de la *provincia*. Per això criden y s'esvaloten apurant tots els medis, generalment ilegals, per'anar contra Catalunya; y llurs crits són estridents perque han d'esforçarse molt d'ençà que porten la espina atravesada al coll: la Solidaritat Catalana. Això'ls té desatinats, car la lluyta s'ha fet més tangible y ja no saben ahont toquen, els uns perque se'ls buyda la menjadora y's veuen aprop de plegar veles, y els altres perque ab la derrota ja aviat hi seràn sobrers pera tothom a Catalunya y se'ls retirarà'l vitalici que reben de Madrid. Per això, com recurs derrer, algú *prohò*m del *divide y vencerás*, veyentse vehi de les derrereries, al començar les calors va calçarse un *jipijapa* ab la bandera espanyola. Ab aquesta insignia devia sentirse *intangible* com el *groom* del senyor qui gasta per tot dia trajo d'*uniforme* ab la corona a la solapa y a la gorra. Es molt lògich que tothom que cobra faci lo que mana l'amo. Però jo, qui sóch molt taujà y no'm preocupo gayre de certs detalls, haig de confessar sense donarmen vergonya, que'l primer dia que vaig veure per la Rambla a n'aquell *senyor* gras y ben plantat ab el barret de palla ab cintes violades, com que personalment no'l coneix gayre, me vaig creure qu'era un figuri de la moda d'estiu, o un estanch ambulant *para comodidad de su numerosa clientela*. Després, anantho rumiant,

vaig recordarme d'allò dels escapularis carlistes: «*Delente bala, que el corazón de Jesús está conmigo*», y vaig anar fent càlculs, y vaig dirme pels meus dintres: Potser vol dir: «*Delente separatista, que el corazón de España está conmigo*». Tant meteix hi ha homes massa comedians. Jo, si sapigués que aquell *compañero* del barret ab cintes de la bandera espanyola m'hagués de llegir, m'atreviria a aconcellarli una cosa; una cosa que vaig ohir, parlant de la senyera catalana, a un senyor amich meu: «La bandera de la patria es com la dòna, està millor a casa que no pas rumbejada massa.» Creguim, senyor del barret: vostè, portanthi la bandera espanyola, li fa menys favor qu'en Sinesio Delgado ab l'himne que va dedicar... li a les mil pessetes. La bandera de la patria es una cosa massa seria pera lluhirla en un *jipijapa*. Si jo fos ministre (que puch serho perque no sóch gens sabi, però que no ho seré perque no tinch cap enveja), no permetria que la posessin a les capces de mistos, ni pera mostra dels estanchs, y menys avuy que ja no són *estancos nacionales* sinó *compañía arrendataria de tabacos*, que ab cinisme y complacencia dels parroquians ho serveixen al públich tot menys el producte de la veritable planta del vici.

Vegin com la calor de l'estiu m'ha fet parlar de certes coses qui no són de la meua corda. Quan m'estich quiet a casa acostumo llegir únicament els diaris del meu tarannà, però ara que tinch la dòna y fills fóra de Barcelona, com que jo no cobro del govern ni porto *jipijapa*, haig de guanyarme honradament la vida; y vetaqui que quasi cada dia haig de fer un recorregut per la via de ferro de la costa de Llevant de mitja hora. Y com qu'en el vagó s'hi troba gent de tota mena, he tingut ocasió de llegir altres diaris que'ls meus; per això m'han vingut a les mans *El Liberal* y *El Progreso*. Crèguinme que si jo no fos molt fresch per temperament, després de llegir aquests papers m'hauria acalorat fins a posarme com un bitxo madur. Perque de desvergonyiments y paraules ocioses n'estàn farcits desde la capçalera fins al peu d'imprenta. Després de les campanyes contra Catalunya, després de les mentides posant a proba llur poder imaginatiu, inventant y falsejant concep-

tes ab motiu dels *meetings* celebrats en el teatre Comtal y a Badalona, en els discursos pronunciats pels oradors en contra del projecte de portar els presidis d'Àfrica a Figueres, encara s'entretenen aquells esmentats diaris en refermar més y més llurs apassionadíssims conceptes, demostrant a la llum del dia y exposant y retrayent llur odi a la terra catalana. Y's contradiuen a cada paràgraf y, esma-perduts, cerquen, ab la retòrica propia del llenguatge que usen, una fugida pera disfregar lo que'l dia avans han suscrit entre protestes falses ab la invocació de mots sagrats, dels quals desconeixen la veritable essència: «Llibertat, Democracia!» Mentida; la missió de *El Liberal en Barcelona* es la d'apilotar peces de cinch, perque si fos un patriota veritable no explotaria la patria. *El Liberal en Barcelona* es un negoci com qualsevol altre plantat a la provincia pera enganyar pagesos, qu'embolica la mercaderia ab paper groch y vermell pera millor reclàr. Lo meteix s'aprofita de la patria espanyola pera'l negoci, que del *crimen del dia*; la qüestió es fer monedes de cinch cèntims que apilotades puguin bescanviar-se en bitllets dels grossos. Pera conseguirho van plantar botiga, y els pobres dependents cobren sous qui fan riure, y fan de *reporter* y escriuen revistes y celebren interviews! Y això es lo que posen en mans del poble pera educarlo!

Aquests diaris (algún d'ells fins se posa en la capçalera, pera vergonya, el mot «autonomista»), que no's poden comparar ab el Quixot de la seva terra, perque aquest al menys portava una idea fixa y enrahonava bé, s'atreveixen a escriure, després de parlar d'honradesa y de dignitat, les següents paraules:

Y aquí no usamos hombres de paja ni ponemos pies en polvorosa. Guardamos todos los respetos como hombres bien educados, y nunca insultamos á nadie. Pero ya que se nos ofende gravemente bajo el paraguas nacionalista; ya que se nos hostiga, acosa, insulta, denigra y calumnia, aquí hay un director que responde, y unos redactores que responden después que él, y otras personas que conviven con nosotros en comunión íntima

Así, ¿se quiere llevarnos á los tribunales? A los tribunales. ¿Se nos busca en el terreno de los caballeros? Jamás lo rehuimos. ¿Se nos quiere acosar en colectividad, que vivamos en plena Pampa? Nos defenderemos á tiro limpio. Para demostrarlo nos sobran órganos precisos y voluntad resuelta.

¿Uns redactores que responden? Si ab el sòu que cobren no poden tenir ànima ni pera piular! Fan menció del *terreno de los caballeros* y això no deuen saber hont cau, perque de *caballeros* me sembla que no'n tenen el tirat. D'això de *caballero*, qu'en català deu dirsen senyor, se'n ha de venir de mena; segons diu un ditxo nostre qu'ells de segur que no coneixen, «de porch y de senyor...» Diuen també aquestes ratlles qu'hem copiat com a model de bona criança: *Para demostrarlo nos sobran órganos precisos*. Això dels *órganos* ho retreuen tan sovint que ja m'escama. Jo'm penso que fan com les prostitutes, que sempre parlen de l'honra.

Y tots aquests tropells que passen alguns rotatius castellans en Barcelona, no són altra cosa que màrfugues dels acaloraments que prenen al veure que se'ls acaba la corda; y's desfoguen ab impropis y amenaces contra'ls catalanistes y contra la premsa catalana que'ls hi canta les veritats desemmascarantlos.

Convindria fer una bona neteja de pape-rois, y ab bona voluntat no'ns costaria gayre; n'hi ha algú que ja aviat s'anularà, perque aquell òs entrevesat que deya al principi d'aquesta crònica li fa molt de mal, y'm sembla que'n morirà de les resultes. L'únich que'm fa por que tindrà durada es *El Liberal*. ¿Per què? Perque té un director que *responde de todo*, y uns redactors que també *responden de todo*, y tots plegats ab uns *órganos precisos*, y això es senyal de vida. Ademés, ¿com volèu que mori així com així un diari que *se publica diariamente en Madrid, Barcelona, Bilbao, Murcia y Sevilla?*...

Per mi com si fos mort, perque no'l lleigeixo sinó per casualitat, com aquesta vegada, bo y fent viatges de mitja hora per la via de la costa llewantina.

J. PUJOL Y BRULL

NOTES BIBLIOGRÁFIQUES

J. V. Colominas. — FENT MEMORIA. — Barcelona. — Imprenta «La Renaixença». 1906.

Conté aquest llibre una nova tanda de quadrets o impressions per l'estil dels que'l meteix autor ens feu conèixer fa algun temps en altre volùm intitulat *Coses vistes y coses imaginades*. Podriem dir aquí lo que ja diguerem aleshores, car el llibre d'ara acredita les meteixes qualitats de bon observador y d'escriptor sincer del senyor Colominas, malavetjades per incorreccions de tècnica que també senyalarem, y que apareixen novament, encara que un xich atenuades per una major experiència del narrador.

El sistema d'aquest es sens dubte l'únic y bon sistema de fer literatura viva. La idea de quiscuna de ses narracions, prou se veu qu'ha estat filla d'una realitat sentida per l'autor, y això, per lo tant, tenen de personal y d'humà; y encara que'ls medis d'expressió sien deficientes, la nota punyenta (es la que l'escriptor se complau en oferirnos quasi sempre en sos quadrets) se fa perceptible pel llegidor d'una manera intensa y durable.

Insistent en els defectes de que'l senyor Colominas no ha lograt encara deslliurarse, dirèm aquí, sense que ab això pretenguem passarlos a mentors, que són conseqüència sens dubte del erro massa generalisat entre'ls nostres escriptors joves de que *el poeta nace, pero no se hace* (y qui diu poeta, diu novel·layre, o artista en general). No es que l'erro ho sia de l'aforisme en si, el qual es una veritat quasi axiomàtica, emperò si ho es de l'aplicació que d'ell se fa al cas invers: en efecte, si es cert que qui no ha nascut ab aptituds positives pera una cosa determinada, difícilment arriba may a fer res de profit en aquell ordre, està fora de dubte que l'estudi y el treball dirigits al perfeccionament de les aptituds natives d'un individu són indispensables pera que aquestes donguin el màxim de rendiment. Y es, certament, a n'aquest resultat que deuriem tendir conscientment tots els qui, com el senyor Colominas, posseïen ja l'instint fonamental sense'l qual res se pot fer.

Si, prenent peu del llibre *Fent memoria*, admetèm la possibilitat (y es ben admissible per tots conceptes) de que l'autor afini els procediments al tractar de produhir sa futura obra, no dubtèm pas en augurarli pera ella l'èxit complet a que'l fan acreedor ses qualitats reconegudes. Emperò, sobre tot, el llençuatge! Com a literats y com a artistes, no devèm ni podèm oblidar ningú dels qui escrivim en català les ensenyances que pera nosaltres contenen les obres dels grans escriptors nacionals. Cal aprofitarse del camí qu'ells han fet fer al nostre idioma y venir, tal vegada, a sentar un nou aforisme: *llegint*

s'aprèn d'escriure, com a complement d'aquella veritat evidentíssima de que *l'escriptor ja hi neix*.

J. Oliva Bridgman. — JOVENESA. — Barcelona, Centre Editorial Presa, 1906.

L'aplech de poesies ab el titol del qual hem encapçada aquesta nota, resulta en conjunt una obra ben digna de consideració, encara que algun dels elements qui la integren potser desdiguí un xich de la totalitat. Y es qu'en això de formar un volùm ab les obres que un hom ha anat produhint a través d'un cert nombre d'anys, s'esdevé moltes vegades que la selecció que'l propi autor ha pensat fer de sos treballs com a precaució indispensable pera no destruir l'harmonia total del futur llibre, no's realisa ab tot el rigor convenient; y això que unes vegades pot ésser efecte d'un derrer escrúpul al tractar de sacrificar bocins de la propia obra, prové molt sovint de la necessitat en que l'autor se troba de computar el nombre de planes ofertes a l'impressor pera formar el volùm. Y en això d'omplir *quartilles* quasi no hi ha ningú qui no faci curt. Emperò, no vol dir pas això que'l llibre del senyor Oliva Bridgman degui necessàriament a ayals causes el petit desequilibri que'ns ha semblat notar en el conjunt; pot ésser que això sia conseqüència de que la impressió produhida en nosaltres per unes composicions hagi estat molt més intensa que la que'ns han deixat certes altres.

Al nostre entendre lo millor del llibre's troba en la primera secció, o sien les *Odes*; s'hi llegeixen, es cert, alguns atreviments de concepte qui poden esgarriar a determinats llegidors, emperò la forma poètica hi apareix hermosament tractada, acusant en el poeta una sòlida coneixença dels autors grechs y llatins, per les traduccions de llurs obres al menys. Pariona d'aquesta secció es la darrera del volùm, titulada *Anacreòntiques*, hont la imitació del genre qui li dona nom assoleix una agradosa facilitat no desprovehida de delicadesa.

Emperò les poesies més personals y intensament sentides de tot el llibre, són sens dubte les incloses en la rubrica *Càntichs a Helena*. Se tracta d'unes quantes planes sadolles de passió y vibrantes de sentiment. Hi ha moments en que un hom se recorda d'Heine, mes no s'arriba a vèurehi pas la imitació d'aquell autor alemany ni de cap altre; es tot ben personal y espontani, y fora sens dubte lo que hauriem fet remarcar d'entre tot el llibre si la forma literaria hi aparegués tan apurada com en altres composicions de que hem feta ja menció més amunt.

En cambi, la secció d'*Idilis* no ha pogut agradarnos tant, ni ens ha semblat prou encaixada ab lo demés. Així y tot una compo-

sició, la del *Jove agonitzant*, mereix ésser esmentada per lo corgrenedor de l'assumpto, encara que no'ns pugui convèncer la moral de vida que s'hi proclama.

En resum, com hem dit al començar, l'obra del senyor J. Oliva Bridgman es molt estimable y revela en son autor un veritable temperament de poeta. El titol del llibre, que li escáu plenament, justifica fins a cert punt les escapades tendencioses que çà y enllà s'hi troben; mes ja s'encarregarà'l temps d'atenuar en el poeta certa propensió a pendre'ls autors grechs pel cantó qui més crema, lo qual per altra part tampoch se fa necessari pera qui, com l'autor de *Jovenesa*, demostra aptituds qui li permetran orientar ses inspiracions d'una manera més ampleament objectiva.

ISTORIA DE JACOB XALABIN.—Edició de la «Societat Catalana de Bibliòfils».—(Vilanova y Geltrú, per Joan Oliva, 1906.)

Oh, la delitosa historia de *Jacob Xalabin*, fill del *Amorat*, senyor de la *Turquia*! Ab quina fruhició hem llegit el centenar de planes d'aquest xamós volúm, estompat ab aquella lletra gòtica d'en Canibell tan plena de caràcter! El doble encis del llibre, com a obra tipogràfica y com a obra literaria, l'hem pogut sentir vivament en presencia d'aquesta nova publicació de la Catalana de Bibliòfils.

Se tracta d'un text del segle XV, encara inèdit avans d'ara, text novelesch de més a més (cosa poch comuna en aquella època) y que's llegeix ab interès ben sostingut. Com en Foulche-Delbosc deixa entreveure en la breu noticia ab que s'obre'l volúm, hi ha segurament un fons històric en aquesta narració del Xalabin, emperò això no priva de que algú dels episodis de l'obra sia tan aigerit que no recordi, encara que de lluny, quelcòm de les invencions de la musa milèsiana, de les quals els *fabliaux* francesos de la edat mitjana degueren ésser successors directes y font d'inspiració a llur torn pera l'imponderable Boccacci.

La *Istoria de Jacob Xalabin* forma un volúm en octau gran, esplèndidament editat, y decorat molt oportunament ab materials de caràcter tipogràfic. Es un servey, el d'aquesta publicació, fet a les antigues lletres catalanes, que seria una injustícia no agrahir a la benemèrita societat a despeses de la qual ha estat produhida.

R. MIQUEL Y PLANAS

La Duma està disolta. Sols per un excés d'optimisme y de bona fe podia esperar-se que'l Parlament rus tingués altre final del que ha tingut. Sota l'ull injectat de sang dels autòcrates, no poden funcionar les institucions si no contribueixen a enrobustir llur autoritat.

En aquesta lluyta gegantina d'un tonto rodejat de mals cors, y un poble desgraciat qui reclama son dret a la vida, els altres pobles s'han declarat de l'una o l'altra banda segons llurs gustos y aspiracions. La panxa d'en Falières y el mostatxo d'en Guillelm, a favor dels de dalt; la llibertat anglesa, a favor dels de baix.

No podia menys d'ésser així. Un poble com Anglaterra qui parla lògicament, vesteix y calça lògicament, viu en llars lògiques y lògicament se governa, no podia menys que deixar d'estar d'acort ab son ministre Edward Grey, qui pretenia (potser per rahons d'alta política) defensar al govern rus de les greus matances comeses. Cert que Anglaterra té la taca del Transvaal en sa historia moderna; mes ella té ara un primer ministre, sir Bannerman, qui, mancant a les tradicions britàniques absorbidores, acaba de predicar la necessitat de disminuir els gastos d'armament de les nacions, dihent ben alt que «la guerra es la més inútil y la més ferotge de totes les follies humanes», y exclamant: «La Duma es morta: visca la Duma!» Així Anglaterra ha reconegut la no existencia a Russia, actualment, d'una verdadera autoritat governamental.

Pel seu cantó Alemanya y França no poden obrar altrament de com obren. Fora això mancar a la tradició y a la historia. Pobles com l'alemany han de servir, naturalment, l'actitut en que'ls veyem. No dirèm que a Alemanya sia precisament el poble, en el sentit vulgar de la paraula, qui senti l'amor per en Nicolau: no'l coneixem prou pera dirho. Mes no seria d'estranyar.

¿Y França? La França qu'esdevé folla histèrica devant dels autòcrates, la França femenina qui s'espaua devant de brillants ostentacions, la França qui's posa al costat de Russia en la guerra mandxuriana, la qui en el moments de perill del tsarisme ha aportat son diner al trono rus, ¿com pot obrar altrament avuy en dia? Culpable de les mateixes iniquitats que l'Alemanya envers la Polonia, debades s'excusa ab la proximitat d'un vehi de ferro.

Vegis ab quàn diversos criteris *interpreten* la llibertat y la justícia aqueixos grans Estats. Vegis, sobre tot, de quina trista manera les interpreta l'Estat francès, malgrat tenir tant temps palpitant l'assumpo Dreyfus.

com una bandera içada contra la infalibilitat dels grans falibles qui són els *justiciers*.

La campanya empresa per la premsa catalanista contra l'acció desmoralisadora de periòdichs qui, com *Los Sucesos*, de Madrid, y *El Liberal*, pera guanyar un grat de coure's dediquen a excitar les males passions e instints bestials de la massa ignorant del poble espanyol, ja comença a donar bons resultats. Així com per ajudar a la tasca antipatriòtica de certs papers de la Cort s'han fet sortir a Barcelona fulles impreses ab noms de periòdichs pera fomentar una insensata corrent anticatalana, y per consegüent antiespanyola, puig té per medi l'excitar odis entre les regions, ara també a Barcelona s'han iniciat publicacions criminals a imitació de *Los Sucesos*. Nosaltres ens avergonyim cada volta que pels carrers de nostra ciutat veyem algú infeliç qui du a les mans un número d'aquests orgues dels presidis y cases de mal viure. Caltenir present, emperò, que a Barcelona, com en totes les grans urbs cosmopolites, hi ha una població postiga d'aventurers y gent indocumentada qui, sens amor ni escrúpuls pera res, constitueixen el terror més apropiat pera sembrarhi perniciososes doctrines y ensemps formen la massa explotable pels vividors de la política. Felicitemnos de la higiènica campanya empresa per les associacions y premsa catalanista, y proposém aquest senzill problema: ¿Quants llegendors tenen *Los Sucesos*, *El Progreso* y *El Liberal* a Barcelona? ¿Quants vots tindrà en Lerroux en les properes eleccions? ¿Quants d'aquests lectors y electors són catalans?

L'«Associació Wagneriana» ha repartit profusament una circular anunciant la publicació de la partitura de *Els Mestres Cantayres de Nuremberg* ab text català y alemany, com la del *Lohengrin* qui tant d'èxit ha tingut.

A pesar de constar *Els Mestres Cantayres* de 100 planes més, son cost no excedirà de 22 pessetes. La «Wagneriana» confia que'ls catalans l'ajudaràn en sa tasca de cultura, omplint les llistes de suscripció com ab el *Lohengrin* ho feren, y advertint que si el nombre de suscriptors no arribés a 300, s'hauria de desistir de tan bell propòsit.

Nostre aplauso a la «Wagneriana».

Aném tocant, y no'ns ve de nou, les conseqüències de la campanya que contra Catalunya ve fent certa premsa centralista de Madrid y d'aquí. Per suposats atachs a la legalitat en el *meeting* celebrat al teatre Comtal en protesta del trasllat dels presidis africans a Figueres, están sotmesos a les resultancies del procés que se'ls hi segueix els nostres companys senyors Martí y Julià, Roig y Pruna, Gambús, Manau y Bremón, als

quals desitgem que'n surtin en bé, com es d'esperar.

Mes la campanya d'atachs y delacions injustes no para, y en va esperém que la ley s'apliqui contra aqueixos detractors sistemàtics de Catalunya, únichs qui realisen dintre d'Espanya una obra de verdader separatisme.

Recentment fins han arribat a immiscuhir-se en si nostre Ajuntament fa onejar o no, en dies senyalats, la bandera espanyola en la Casa Comunal. Y, naturalment, han dit que no, mentint una vegada més, y mereixent que l'alcalde accidental senyor Bastardas ne protestés y els tractés de calumniadors ab totes les lletres.

No es que nosaltres volguém esmerçar paraules vanes ni fer el jòch a enemics de tan mala fe. Apart de que *El Poble Català* ja ha dit aquests dies tot lo quefaal cas als senyors de *El Liberal en Barcelona*, qui tant ofenen a n'aquesta terra ab qual pa s'alimenten, creyem qu'es per demés férlos hi cas. Ni ells valen la pena de feros sortir de fogó, ni han d'ésser obstacle pera que, a despit de totes ses injusticies y petiteses, Catalunya arribi a la plena realisació dels ideals nacionalistes qui han de salvarla a n'ella y a tots els pobles de bona voluntat que integren l'Estat espanyol, tan malmès pels polítics d'ofici y pels xerrayres de professió.

Nostres amichs de Palafrugell, els editors de *Emporium*, ens han enviat bon nombre d'exemplars de la notable obra *Josafat*, d'en Prudenci Bertrana, facultantnos pera oferirla als suscriptors de JOVENTUT baix les meteixes condicions que'ls llibres de nostra Biblioteca.

Tenim, donchs, molt gust en oferir als nostres suscriptors dita obra, qual preu es de 2 pessetes, y que podràn adquirir en aquesta Administració ab un 25 per 100 de descompte.

Hi ha decidit empenyo, per part del centre, en crear una situació violenta. La premsa madrilenya continúa injuriant als catalans. El govern els hi fa burla disposant que passin al castell de Figueres els confinats de Tarragona, després d'haver donat esperances als empordanesos de que no tindrien presidaris. Els procesos contra'ls catalanistes están a l'ordre del dia. La ley de jurisdiccions es interpretada ab un criteri qui no s'assembla pas al qu'establia la circular qui acompanyà sa promulgació...

Els senadors y diputats per Catalunya han observat, com tots els bons catalans, que tota aquesta campanya té son origen a Madrid y sols a Madrid; han notat que'ls buròcrates, perició d'Espanya, s'adjudiquen ells sols, ab més urch que may, sa representació, tractant y perseguint com a mals patriotes als qui volém salvarla; han vist que'l pensament

català era ben comprès per les altres regions de la península, com ho proba'l fet de qu'en totes fou un gran èxit de llibreria'l folletó *La Cuestión Catalana*, publicat per nostres representants en Corts, en tant que Madrid, cervell d'Espanya, sols n'adquirí MITJA DOTZENA d'exemplars; han comprovat, en fi, per aquests y altres datos, que la Solidaritat Catalana tendeix a produhir les d'altres regions, ab gran pànich dels explotadors, dels inútils y dels despitats qui a Madrid tenen llur descansat *modus vivendi*; y, en vista de tot això, han visitat al governador civil senyor Manzano, exposantli llurs justes queixes, y han anunciat llur propòsit d'acudir novament, sempre y quan sia necessari, a les autoritats civil y militar, en tant esperen l'hora de tornar al Congrés pera continuar llur campanya y reclamar, com a primera providencia saludable al país, la derogació de la llei de jurisdiccions. Entre tant, acorden dirigir un manifest al país, explicant lo que passa a Catalunya y l'alcanç de la campanya anticalana que's ve fent; obrir una subscripció per'atendre a gastos processals, y constituïr una junta de lletrats qui examini cada processament pera ferse càrrech de si la llei es ben interpretada y de si són ben interpretats els superiors interessos de la justícia.

Els nostres senadors y diputats queden, desde'l dilluns, constituïts en comissió permanent pera vetllar en favor dels interessos

de Catalunya y en contra dels enemichs d'ella y d'Espanya.

Publicacions rebudes:

Jochs Florals, organitzat per *El Cim d'Estela*, que tindran lloch a Berga'l dia 9 del vinent setembre. S'ofereixen vintitres premis, y els treballs hauran d'ésser enviats al secretari del jurat qualificador (carrer de la Ciutat, 27, pral., Berga) per tot el dia 20 d'agost. El jurat estarà compost pels senyors Joseph Carner, president; Joseph Morató, Joseph Roig y Raventós, Joseph Espel, pbre., Bonaventura Ribera, pbre., Pere Claret, Ramón Vinyas, y Joseph Penina, secretari.

Certamen Literari-Musical, de l'Agrupació Catalanista d'Olot. S'ha publicat la convocatoria y cartell per'aquest certamen, XVII dels celebrats per dita associació, y que tindrà lloch per les pròximes festes del Tura. Vintitún són els premis que s'ofereixen. Les composicions que hi optin deurán ésser remeses avans del 16 d'agost vinent, al secretari del jurat qualificador en Claudi Bassols, carrer de Valls-Nous, Olot. El jurat serà constituït pels senyors: Joseph Puig y Cadafalch, president; Joaquim Ruyra, vispresident; Pere Valls, pbre., Adrià Gual, Joseph Carner, Octavi Pell, vocals; Claudi Bassols, secretari.

Fidel Giró, impressor. — Carrer de Valencia, 233.

Biblioteca de JOVENTUT

Obsequi als subscriptors

Conforme anunciarem en el passat número, a principis d'aquesta setmana hem començat a repartir a nostres subscriptors el segon volum de l'any, o sia la traducció catalana del drama

ANIMES SOLITARIES

de G. Hauptmann, feta per nostre company de redacció l'Oriol Martí.

Als subscriptors de dintre Barcelona'ls hi es repartit a domicili, podentlo passar a recullir a l'Administració'ls qui desitgin tenirlo ab major promptitut. Els qui el vulguin ab enquadernació *cartonné* deurán abonar 0'50 pessetes.

Els subscriptors de fora'l rebrán per correu o per conducte de nostres corresponsals. Els qui no estiguin en relació ab ells y vulguin el volum enquadernat, deuen enviar en segells l'import de 0'50 pessetes, y 0'25 además si desitgen que se'ls hi envihi certificat.

Aquesta obra queda posada a la venda en totes les llibreríes al preu de 2 PESSETES l'exemplar. Els subscriptors de JOVENTUT qui vulguin adquirirne exemplars, apart del que'ls hi correspon, els podrán obtenir en nostra Administració ab l'acostumat 25 per 100 de rebaixa.